

Nr 90.

Av herr **Ström, Fredrik**, om upphävande av tullen å tryckpapper, konsttryckpapper och planschtryck.

I en vid 1917 års riksdag väckt motion (nr 78) hemställdes om upphävande av tull på papper. Motionen ledde till upphävande av tullen på *tidningspapper*. Men tullen på *tryckpapper*, som användes till böcker och bättre tidskrifter, lämnades märkligt nog orörd.

Motionärens syfte var emellertid — ehuru han själv var tidningsman — fullt så mycket att få bort tullen på tryckpapper som på tidningspapper. De skäl, som då angävos för upphävande av tullen på papper, stå fortfarande kvar: ringbildningen och hänsynen till de breda lagrens bildningsbehov. Pappersbrukens priskarteller torde under de gångna åren tidvis varit något lösa, men de ha på senare tiden åter hopsvetsats. Numera lär det vara så gott som omöjligt att få ett verkligt gott svenskt tryckpapper annat än till konventionspris. Konkurrenten är väsentligen upphävd. När en tullskyddad industri kommit därhän, bör, även ur protektionistisk synpunkt, tidpunkten för tullens upphävande anses vara inne. Men kanske får man i detta som i andra fall icke taga protektionisternas förklaringar om, att ett tullskydd avser att vara huvudsakligen provisoriskt, alltför allvarligt. Den svenska pappersindustrien står för övrigt — exportindustri, priskartellerad och en av landets mest naturliga industrier som den är — inga större risker genom tullens upphävande.

Vad bildningssynpunkten beträffar skall jag tillåta mig citera 1917 års motion: »Papperet är, kan man säga, en livsförnödenhet på det andliga området. En väsentlig del av det bildningsarbete, som nu i så stor utsträckning bedrivs i vissa fall med ett betydande statsunderstöd, sker ju genom det tryckta ordet, och här ingår papperet som det väsentligaste råmaterialet.» Det kan inte vara riktigt att genom någon statsmaktens åtgärd fördyra folkets bildningsmedel. Särskilt meningslöst förefaller detta sedan riksdagen numera högst betydligt ökat anslagen till folkbiblioteken.

På senare tid har tillkommit ett ytterligare viktigt skäl för papperstillens upphävande. För svenska böcker användes numera i rätt stor utsträckning det lätta, behagliga *espartopapperet*. Huruvida detta papper med fördel kan tillverkas i Sverige, är mig obekant. Jag nöjer mig med att konstatera,

att den förläggare, som vill använda denna ur flera synpunkter praktiska råvara i bokframställningen, måste taga den från utlandet. Vissa svenska bruk ha försökt att — ehuru ännu utan större framgång — tillverka ett surrogat för espartopapper genom något som man kallar »voluminöspapper». Det förefaller som om svenska konsumenter hade rätt att få den vara, som finnes bäst, från det håll, där den står att få, utan att därför bli tributpliktiga till tredje man.

Men även beträffande papperssorter, som tillverkas inom landet, måste man i vissa fall gå till utlandet för att få *högsta* kvalitet. De svenska brukena ha sålunda hittills icke kunnat eller också icke bemödat sig om att leverera en så hög kvalitet *konsttryck*-papper, som vissa utlandsbruk förmå och som är nödvändig, när det gäller illustrationstryck av hög klass. Även här lägger tullen hinder i vägen för kvalitetsarbetet. Hindret är betydande, ty tullen är 20 öre per kg., vilket motsvarar cirka 20 procent på värdet.

Tullen på *planschtryck* torde likaledes utgöra hinder för åstadkommandet av ett verkligt gediget illustrationsverk till rimligt pris. När det gäller *djuptryck* är tullen så orimligt hög som 75 öre per kilo. Tullen motverkar här det konstnärliga intresset. I den höga tullen på planschtryck torde man ha att söka förklaringen till, att svenska illustrerade verk ofta i konstnärligt avseende icke nå upp till vissa utländska samt dessutom äro väsentligt dyrare. För folkbildningen är det av stor vikt att bokpriserna på illustrerade verk nedbringas. Arbetar- och folkbiblioteken ha särskilt härvidlag betydande intressen att bevaka.

På grund av det anförda får jag hemställa,

att riksdagen måtte besluta att upphäva tullen å alla slag av tryckpapper, konsttryckpapper och planschtryck.

Stockholm den 20 januari 1930.

Fredrik Ström.